

Actiecentrum
Veiligheid en Zorg
Amsterdam-Amstelland

Met zorg aangepakt

Jaarverslag
2019

Voorwoord

Veiligheid, zorg en sociaal domein horen bij elkaar. Dat besef dringt steeds meer door bij overheden en in de samenleving. Het AcVZ is altijd een van de voorlopers geweest in die ontwikkeling en daar mogen we met z'n allen trots op zijn.

Dat betekent natuurlijk niet dat ons werk erop zit. Het verbinden van de drie werkvelden om zo een verschil te maken in het leven van mensen is een doorlopend proces. Ook het afgelopen jaar hebben we hard gewerkt aan het versterken van de samenwerking tussen onze netwerkpartners in de verschillende domeinen.

Ik doe een greep uit de belangrijkste gebeurtenissen en ontwikkelingen van 2019.

In opdracht van burgemeester Halsema en de Stuurgroep Veiligheid en Zorg hebben we gewerkt aan de verbreding van de Top600. Voor het eerst namen we – behalve personen die veroordeeld zijn voor high impact crimes – personen in regie die veroordeeld zijn voor drugscriminaliteit of excessief

geweld. Ook is de Top400 herijkt aan de hand van de vraag: hoe maken we deze aanpak nog effectiever en hoe zorgen we dat een bredere groep jongeren ervan kan profiteren?

Bovendien is er een heel nieuw programma opgezet: Weerbare Mensen, Weerbare Wijken. Dit programma is gericht op het verminderen van de sociale ontwrichting van buurten en kwetsbare jonge mensen door drugshandel.

We moeten deze nieuwe ontwikkelingen zien tegen de achtergrond van de toenemende capaciteitsdruk bij verschillende netwerkpartners, die onvermijdelijk ook druk geeft op de programma's en activiteiten van het AcVZ. Tegelijkertijd signaleren onze netwerkpartners een

verharding van het milieu waarin onze doelgroep zich beweegt. Zo heeft de moord op advocaat Derk Wiersum in september 2019 ook op de professionals van het AcVZ grote impact gehad. Daarna zijn maatregelen getroffen onder de noemer Veiligheid en Professionals om onze regisseurs en interventieplegers te ondersteunen bij hun niet ongevaarlijke werk.

2019 was ook het jaar waarin AcVZ-manager Petra Nijmeijer afscheid nam. Met haar hebben we het Actiecentrum Veiligheid

en Zorg sinds de start in 2015 opgebouwd en gemaakt tot wat het nu is: een flexibele netwerkorganisatie met meer dan 40 verbonden partijen uit het veiligheids- zorg- en sociale domein. We zijn Petra daarvoor enorm dankbaar. Aan mij de taak om het AcVZ weer een stap verder te brengen. Zonder Petra, maar samen met alle bevlogen, deskundige en vaardige collega's. Een eervolle taak!

Flora de Groot

Hoofd Actiecentrum Veiligheid en Zorg Amsterdam-Amstelland

Inhoud

Voorwoord	3
Wat is het Actiecentrum Veiligheid en Zorg?	6
Het vak van regie	10
Top600-aanpak	14
Top400-aanpak	19
Programma Detentie en Terugkeer	25
Forensische Zaken	31
PGA Verwarde Verdachten	35
Programma Drugs: Weerbare Mensen, Weerbare Wijken	39
Casuïstiekaanpak Radicalisering	42
Seksueel en huiselijk geweld	45
Verschil maken op complexe casuïstiek	47
Personeel en financiën	56
Colofon	57

Wat is het Actiecentrum Veiligheid en Zorg?

Het AcVZ is een van de dertig Zorg- en Veiligheidshuizen (ZVH-en) in Nederland voor de aanpak van complexe casuïstiek op het snijvlak van veiligheid en zorg en/of sociaal domein. De ZVH-en richten zich op het terugdringen van recidive en het verbeteren van perspectief in zaken van bijvoorbeeld (jonge) veelplegers die inbreken of roofovervallen plegen, jongeren die doorgroeien in de drugscriminaliteit en personen die signalen van radicalisering vertonen. In de regio Amsterdam-Amstelland kan men voor het aanpakken van deze en andere complexe casuïstiek terecht bij het Actiecentrum Veiligheid en Zorg. Kort, het AcVZ.

Het AcVZ is een regionaal samenwerkingsverband van tientallen organisaties, van politie tot jeugdbescherming, van de reclassering tot de GGZ en GGD. Bij het AcVZ werken ruim 100 mensen van verschillende organisaties, onder andere:

- Gemeente Amsterdam (OOV, WPI, GGD, OJZ, stadsdelen)
- Politie
- Openbaar Ministerie
- De Amstellandgemeenten (Amstelveen, Aalsmeer, Uithoorn, Diemen en Ouder-Amstel)
- Jeugdbescherming regio Amsterdam

Het voeren van regie op complexe problemen op het snijvlak van veiligheid, zorg en sociaal domein is de *core business* van het AcVZ. In alle programma's en activiteiten van het AcVZ staat (een vorm van) *regie* centraal. In de persoonsgerichte aanpakken voeren regisseurs van de vijftien kernpartners regie op personen in een met heldere criteria afgebakende aanpak, opgeleid en ondersteund door het AcVZ. Een regisseur voert regie op 'het totaal' van de leefgebieden van de persoon in regie: zowel op het gebied van veiligheid als van zorg. Het maakt daarbij niet uit van welke moederorganisatie

de regisseur afkomstig is. De regisseur voelt zich immers verantwoordelijk voor het totaal, los van de taak die hij of zij vanuit zijn eigen moederorganisatie heeft.

De kernpartners van het AcVZ zijn de gemeente Amsterdam en Amstellandgemeenten, Openbaar Ministerie, politie, Reclassering Nederland, Reclassering Infora, Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering, Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdbescherming Regio Amsterdam, William Schrikker Stichting Jeugdbescherming & Jeugdreclassering en de Dienst Justitiële Inrichtingen.

Naast de persoonsgerichte aanpakken voert het AcVZ ook 'procesregie' op complexe casuïstiek. Om dit te kunnen doen, heeft het AcVZ een loketfunctie waar professionals van alle convenantpartners terecht kunnen met complexe, vastgelopen casussen.

Karakteristiek voor het AcVZ:

1. Sommige complexe casuïstiek is vooraf gedefinieerd in persoonsgerichte aanpakken, waarbij integrale regie wordt gevoerd op personen. Voorbeelden zijn de Top600, Top400, Detentie en Terugkeer en de casuïstiekaanpak Radicalisering. Andere complexe casuïstiek komt binnen via het AcVZ-loket.
2. Onze regisseurs voeren regie op persoonsniveau, op proces, op gebiedsniveau of op themaniveau. Vanuit het AcVZ wordt veel geïnvesteerd in vakontwikkeling om de regisseurs in hun vak te faciliteren.
3. Het hoofd van het AcVZ heeft een dubbele rol: naast hoofd van het ZVH Amsterdam-Amstelland is deze manager van het domein 'Integrale persoonsgerichte aanpak' van de Directie Openbare Orde en Veiligheid (OOV) van de gemeente Amsterdam. In dit domein vallen de AcVZ-medewerkers die OOV als moederorganisatie hebben (ca. 50 mensen).

Vanaf 2019 voert het AcVZ ook regie op een veelzijdig thema op het snijvlak van veiligheid, zorg en sociaal domein: het terugdringen van de ontwrichtende gevolgen van drugshandel op wijken en in het bijzonder op jongeren. Dit programma 'Weerbare Mensen, Weerbare Wijken' bevat, naast een persoonsgerichte aanpak voor jongeren die doorgroeien in de drugs wereld, een keur aan maatregelen gericht op Amsterdammers en de wijken waarin zij leven.

Stuurgroep Veiligheid en Zorg

Besluitvorming over programma's en activiteiten die het AcVZ uitvoert, vindt plaats in de Stuurgroep Veiligheid en Zorg. In de Stuurgroep, die voorgezeten wordt door de burgemeester van Amsterdam, hebben naast de Amsterdamse wethouder Jeugd en Zorg, de wethouder Onderwijs (agendalid), de wethouder Sociale Zaken (agendalid), de wethouder Wonen (agendalid) en een burgemeester van een van de Amstellandgemeenten namens de regiogemeenten zitting, samen met de bestuurders en eindverantwoordelijken van de netwerkpartners van het AcVZ.

De besluitvorming wordt voorbereid in het programmateamoverleg (PTO) op teamleidersniveau en het Directeurenoverleg (DO) op managers- en directeursniveau van de netwerkpartners.

Analyse en onderzoek

Resultaten van een integrale aanpak op een persoon zijn moeilijk per organisatie te verantwoorden. Het aantal aanhoudingen, behandelingen of andere interventies zegt nog niets over het effect dat een integrale aanpak op de personen kan hebben. Informatie van verschillende partijen moet gecombineerd worden om het langetermijneffect inzichtelijk te maken. Daarvoor heeft het AcVZ een eigen analyse- en onderzoeksteam. Samen met analisten van alle kernpartners worden de monitorproducten opgesteld die nodig zijn om de integrale aanpakken (bij) te sturen. De monitor heeft ook een verantwoordingsfunctie.

Daarnaast houdt het analistenteam zich bezig met kwalitatieve onderzoeken, evaluaties (bijvoorbeeld van losse interventies of hele programma's) en het ondersteunen van innovatieve projecten. Een voorbeeld hiervan

is het ontwikkelen van nieuwe criteria voor bestaande en nieuwe aanpakken.

Informatiebeheer en juridische zaken

Alle informatie die regisseurs in hun werk gebruiken is afkomstig van de partners in die aanpak, de samenwerkingspartners van het AcVZ. In algemene zin wordt deze samenwerking geregeld in een Algemeen Convenant AcVZ, dat in 2017 is opgesteld en in 2019 is vernieuwd. De specifieke afspraken over het uitwisselen van informatie worden per programma in een gegevensregeling (onder het Algemeen Convenant AcVZ) uiteengezet.

Omdat informatie van verschillende partijen komt, en door professionals (regisseurs of interventieplegers) van verschillende partijen wordt gebruikt, is het belangrijk dat deze informatie centraal in een apart systeem wordt beheerd. Het AcVZ heeft daarvoor, net als de andere Zorg- en Veiligheidshuizen, een eigen informatiesysteem: VEHAA (VEiligheidsHuis Amsterdam-Amstelland). De meeste programma's van het AcVZ gebruiken een versie van dit

systeem. Het functioneel beheer ligt bij het AcVZ.

Daarnaast is het AcVZ scherp op de privacyregels die rondom dit informatiegebruik gelden. Zeker sinds de komst van de AVG (mei 2018) is dit een onderwerp dat grote zorgvuldigheid behoeft. Samen met privacyjuristen van alle kernpartners zorgt het AcVZ, ondersteund door privacy-juristen van de gemeente Amsterdam, dat alle activiteiten en procedures op het AcVZ of in een van haar programma's volgens de geldende privacyregels verlopen.

Op zoek naar meer informatie over het AcVZ of een specifieke vraag?

Kijk op de website:

www.amsterdam.nl/acvz

Bel het AcVZ op: 020 552 3272

Of stuur een mail naar

secretariaatacvz@amsterdam.nl

Het vak van regie

Het werk van het AcVZ gaat over beweging creëren in complexe en vastgelopen situaties op het snijvlak van veiligheid en zorg. Hierbij maakt het niet uit of het gaat om persoonsgerichte regie in een individuele casus, een samenwerkingspartner bijstaan met procesregie of een aanpak ontwerpen voor een complex vraagstuk. Meervoudig kijken en integraal samenwerken zijn daarbij steeds de sleutels.

Regie

Procesregie is hét product van de Zorg- en Veiligheidshuizen. De basis voor procesregie van het AcVZ is het model dat ontwikkeld is binnen de Top600-aanpak.

Regie voeren op complexe problematiek waar veel verschillende partners bij betrokken zijn - of waar juist helemaal niemand zich meer voor wil inzetten - is een uitdagende opgave. Het vraagt kennis van de verschillende domeinen en samenwerkingspartners, een goed netwerk én een flinke

portie lef: je moet bereid zijn om verantwoordelijkheid te dragen zonder formeel verantwoordelijk te zijn. Ook moet je als regisseur in staat zijn om (ook als de druk oploopt) de verschillende partners steeds opnieuw vanuit gedeelde verantwoordelijkheid te verenigen rond de opgave. Regisseurs moeten de juiste vragen stellen en zorgen voor focus. En tegelijkertijd durven doorpakken als dat nodig is. En dit alles niet vanuit macht, maar door interventieplegers en partners ieder vanuit hun eigen expertise en mogelijkheden op één lijn te krijgen en te houden. Het voeren van regie is dan ook echt een vak, dat specifieke vaardigheden vraagt (zie 'Vakontwikkeling').

Regie voeren op het totaal betekent dat alle factoren die ervoor zorgen dat een persoon probleemgedrag vertoont, in beeld worden gebracht en meegenomen in een integraal plan van aanpak, van waaruit gewerkt wordt door alle betrok-

ken partijen. Complexe situaties bestaan immers nooit uit maar een factor: het heeft geen zin om slechts één aspect aan te pakken zonder rekening te houden met de andere factoren die de situatie beïnvloeden. Alleen met zicht op het totaal, kan een probleemsituatie positief worden beïnvloed, opgelost of tenminste beheersbaar worden.

Er zijn op dit moment ongeveer 125 regisseurs verbonden aan de verschillende aanpakken en programma's van het AcVZ, waarvan het grootste deel aan de Top600 en Top400 (samen de Top1000), en een kleiner aantal aan de andere aanpakken en programma's. Zij zijn in dienst van een van de kernpartners van het AcVZ, maar duurzaam verbonden aan de netwerkorganisatie.

Verbindingsfunctionarissen Veiligheid en Zorg

Tien regisseurs zijn naast hun werk als regisseur binnen de Top600 en Top400-aanpak ook verbindingsfunctionaris. Zij werken deels op het AcVZ en deels op de afdeling (Jeugd en) Veiligheid van een stadsdeel of Amstellandgemeente. Deze verbindingsfunctionarissen

verzamelen en delen informatie over jeugdige veelplegers, overlastplegers en delinquenten met het AcVZ en de stadsdelen/regiogemeenten. Dit gebeurt bijvoorbeeld bij (nieuwe instroom van) personen in de Top400 en Top600 of bij het opstarten en uitvoeren van een groepsaanpak. De verbindingsfunctionarissen hebben een breed netwerk en adviseren het lokale veld over complexe casuïstiek met jeugd en (jong)volwassenen op het terrein van veiligheid en zorg.

Vakontwikkeling

Het AcVZ heeft in 2019 verder gebouwd aan het vakmanschap en de professionalisering van haar regisseurs. Zo is het programma van de vakopleiding beter gestructureerd en is de effectiviteit van leren en ontwikkelen binnen de vakontwikkeling onder de loep genomen.

De doelen van de vakontwikkeling zijn:

- Verdere professionalisering van de regisseurs Veiligheid en Zorg;
- Opdoen en actueel houden van kennis en vaardigheden nodig voor de rol van regisseur;

- Continu leren en ontwikkelen in het werk (werkend leren en lerend werken);
- Innovatie en creativiteit ontsluiten.

De vaardigheden en basiskennis die nodig zijn om het vak van regisseur goed uit te voeren, zijn voor de verschillende programma's grotendeels gelijk. Daarom is de vakontwikkeling bedoeld voor alle regisseurs van de Top400-aanpak, Top600-aanpak, AcVZ-Loket, Treiteraanpak en de iPGA-Radicalisering. Ook de informatiemakelaars van de Meldpunten Zorg en Woonoverlast (MZWO) van de stadsdelen nemen deel aan de vakontwikkeling van het AcVZ, vanwege complexe zaken die zij bij het MZWO tegenkomen.

Binnen de vakontwikkeling leren regisseurs de domeinen veiligheid, zorg en sociaal nog beter doorgronden en inzetten. Ze delen kennis over diverse onderwerpen, organisaties en interventies. Thema's waren in 2019 onder meer het (jeugd) strafrecht, samenwerken met scholen en leerplicht, de sociale kaart, het gevangeniswezen en de jeugdzorg. Daarnaast leerden de regisseurs in 2019 over hou-

ding en gedrag zoals de invloed van culturele verschillen, traumaverwerking, huiselijk geweld, omgang met LVB-problematiek en psychiatrische problematiek.

De regisseurs hebben in 2019 trainingen gevolgd over de pijlers van de AcVZ-wijze van regievoeren en samenwerken. Zoals hoe voer je regie zonder macht? Wat is je eigen persoonlijkheidstype en wat is daardoor je 'samenwerkingsvoorkeur'? Wat zijn technieken om anderen te motiveren in gesprek? In 2019 zijn de regisseurs ook verder getraind in het toepassen van een onderzoekende, waardevolle focus en mindset (leren luisteren naar elkaars opvattingen en dilemma's). Het netwerk van professionals vanuit straf, zorg en sociaal domein die elkaar weten te vinden, met elkaar sparren en elkaar effectief weten in te zetten, is daarmee in 2019 verstevigd.

Veiligheid en professionals

In 2019 heeft het AcVZ zich met haar samenwerkingspartners gebogen over het thema 'veiligheid en professionals'. Aanleiding hiervoor is de gesignaleerde verharding van het milieu waarin een groot deel van de personen

in de AcVZ-aanpakken verkeert. Steeds vaker zijn zij als dader of slachtoffer betrokken bij liquidaties of schietincidenten, vaak gelinkt aan drugscriminaliteit. De moord op advocaat Derk Wiersum was in september 2019 een beangstigend dieptepunt.

Met de start van het programma Weerbare Mensen, Weerbare Wijken in 2019 en de verbreding van de Top600 naar drugscriminaliteit en excessief geweld (naast high impact criminaliteit) zal het AcVZ de komende jaren waarschijnlijk meer personen in regie krijgen die zich bezighouden met drugscriminaliteit. Het is van belang om de regisseurs en interventieplegers te ondersteunen bij het werken met een doelgroep die risico's meebrengt.

Het gaat daarbij dus niet zozeer om agressie richting de regisseur/interventiepleger, daarvoor bestaan er agressieprotocollen en agressietrainingen. Er wordt wel afgestemd met het samenwerkingsverband Veilige Publieke Taak (VPT) in de regio Amsterdam-Amstelland, dat zich richt op onveiligheid die kan bestaan tussen professionals en hun cliënten.

In 2019 is gestart met de inventarisatie van de omvang van de (ervaren en feitelijke) onveiligheid. Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met de partners omtrent veiligheid en er is een afwegingskader voor regisseurs ontwikkeld dat concrete handvatten biedt aan regisseurs: wat kunnen zij bij bepaalde signalen of confrontaties concreet doen? Bijvoorbeeld wanneer een regiepersoon zegt een kogelwerend vest te dragen. Ook is geïnventariseerd welke zorg regisseurs nodig hebben na heftige incidenten. En natuurlijk worden indien nodig concrete veiligheidsmaatregelen getroffen.

In november 2019 heeft er een eerste collectieve bijeenkomst voor regisseurs plaatsgevonden over het thema 'veiligheid en professionals'. In 2020 krijgt het onderwerp nog meer vorm. Zo wordt ingezet op het opdoen van 'straatkennis' door in gesprek te gaan met straatcoaches en jongerenwerkers. Dergelijke praktijkkennis over de leefwereld van regiepersonen kan helpen om het risico op ernstige incidenten al vroeg te signaleren en hierop actie te ondernemen.

Top600-aanpak

De Top600 is de intensieve integrale persoonsgerichte aanpak van de circa 600 meest actieve plegers van 'high impact crime' (HIC) en drugsgerelateerde (gewelds)criminaliteit. De aanpak is in 2011 in de regio Amsterdam-Amstelland opgezet. De personen op de Top600-lijst zijn verantwoordelijk voor delicten als overvallen, straatroven, woninginbraken en zware mishandeling. Deze misdrijven hebben veel impact op de slachtoffers en zorgen voor een groot onveiligheidsgevoel. In 2019 is de Top600 verbreed naar drugsgerelateerde (gewelds) criminaliteit vanwege de toenemende invloed van deze delicten op het leven van de inwoners van de regio Amsterdam-Amstelland.

De meer dan 40 verschillende partnerorganisaties uit het veiligheidsdomein (zoals Politie, OM en Reclassering), zorgdomein (zoals Jeugdbescherming, GGD en GGZ), en sociaal domein (zoals WPI en OJZ van de gemeente)

werken in de Top600 nauw samen, onder regie van het AcVZ. Iedere persoon op de Top600-lijst krijgt een eigen regisseur, afkomstig van een van de vijftien kernpartners. Deze regisseur neemt geen taken over van andere partners, maar brengt de werelden van zorg en veiligheid bij elkaar en stuurt op doorbraken voor de persoon die hij of zij in regie heeft. Voor de aanpak zijn drie doelen gesteld: vermindering recidive, verbeteren (toekomst) perspectief en het voorkomen van instroom van broertjes en zusjes.

Dit doen we door zowel opsporing en vervolging (snel en consequent straffen) als het bieden van zorg (naar aanleiding van een GGD-screening) of begeleiding op de leefgebieden werk, dagbesteding, inkomen, schulden en scholing. Ook wordt gekeken wat voor de broertjes of zusjes nodig is en wordt dit vervolgens ingezet.

Nieuwe ontwikkelingen in 2019

Verbreding criteria: drugs-criminaliteit en geweld

De verbreding van de Top600-criteria naar drugsgerelateerde (gewelds)criminaliteit (DG) is onderdeel van de doorontwikkeling van de Top600 en is een van de maatregelen uit het nieuwe programma Weerbare Mensen, Weerbare Wijken (WMWW).

Uit analyse is gebleken dat de DG-instromers goed aansluiten

bij het opgestelde profiel van de beoogde doelgroep van de Top600 en dat er grote overlap is (in achtergrond en problematiek) met de HIC-instromers. In 2019 is een pilot uitgevoerd (die ook in 2020 doorloopt) waarbij is ingezoomd op wat nodig is om effectief regie te kunnen voeren op de specifieke problematiek van drugscriminaliteit en geweld. Ook is gestart met het ontwikkelen en uitproberen van nieuwe interventies.

2019 in cijfers

461

Huidige Top600
(lijst oktober 2019)

50

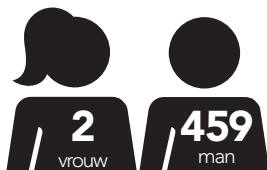
Aantal personen sinds start op de Top600-lijst (hardnekkigen)

1496

Totaal aantal personen dat ooit op de Top600-lijst heeft gestaan sinds de start van de aanpak

1035

Aantal personen uitgestroomd sinds de start van de aanpak

436 meerderjarig | 25 minderjarig

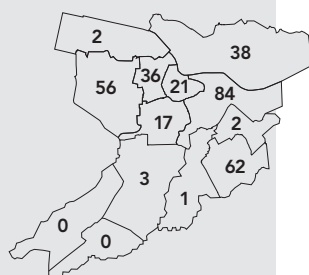

Gemiddelde 28 jaar
Jongste 16 jaar
Oudste 69 jaar

Aantal personen in geprioriteerde jeugdgroep maart 2020 excl. Zuidoost

Woonplaats op peildatum

166

gedetineerd (36%)
week 1 2020

Eind 2019 zaten er 461 personen in de Top600 met een gemiddelde leeftijd van 28 jaar. Van deze 461 zijn er 389 in de aanpak gekomen op basis van de 'high impact crime' (HIC) criteria, 55 op basis van de nieuwe drugs- en geweldscriteria (DG) en 17 personen voldeden aan beide sets criteria. Ongeveer driekwart van de personen in de Top600 is jonger dan 30 jaar. Ongeveer een derde zat in 2019 voor korte of langere tijd in detentie. De volledige monitor 2019 van de Top600 is op de website van het AcVZ te vinden.

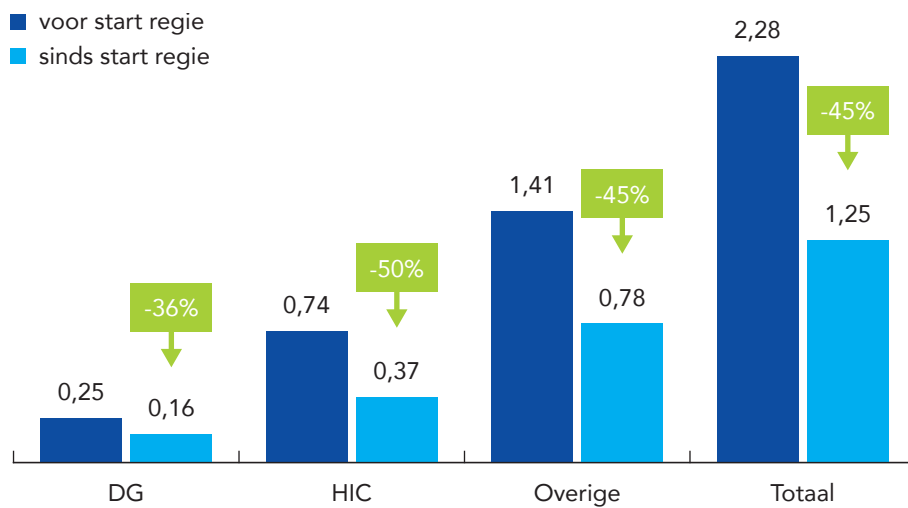
Om de recidive te bepalen, vergelijken we het aantal keer dat iemand voor de rechter moet verschijnen (dagvaardingen) voor en nadat hij of zij in regie bij de Top600 kwam. Voor de huidige Top600 is in 2019 in totaal een recidivevermindering te zien van 45%. Ten opzichte van 2018 en 2017 is dit een lichte verbetering (2018: 41%, 2017: 35%). Deze wordt deels verklaard doordat de personen die nu op de Top600-lijst staan gemiddeld meer gedagvaarde zaken hadden in de twee jaar vóór regie, dan de personen die in 2018 en 2017 op de lijst stonden.

Specifiek voor de 'high impact crimes' (HIC) is er een recidive-

vermindering van gemiddeld 50%, wat vergelijkbaar is met voorgaande jaren. Dit jaar is er ook voor het eerst gekeken naar drugs- en geweldsdelicten (DG). Hierbij is een totale recidivevermindering te zien van 36%, het gaat hier met name om een afname van geweld- en wapendelicten (respectievelijk 53% en 41%). Voor drugsdelicten is er een lichte afname te zien (4%). Met de recente verbreding van de focus van de Top600 naar drugsgerelateerde (gewelds) criminaliteit beogen we in de komende jaren een grotere afname van deze delicten te bereiken. Voor de uitgestroomde Top600 is de totale recidivevermindering 59%. Een vergelijkbaar beeld met voorgaande jaren.

Gemiddeld aantal gedagvaarde zaken huidige Top600 per persoon per jaar

Voorbeeldcasussen Top600

Lucian zit in de Top600.

Hij komt in 2017 in de gevangenis terecht. Hij is dan 21 jaar. Vanaf de start van detentie is er goed contact tussen de regisseur en de PI waar Lucian gedetineerd zit. De regisseur en de casemanager van de PI maken samen met Lucian een plan van aanpak voor terugkeer. Gezien zijn hoge schuldenlast, is het inzetten van schuldhelpverlening daar onderdeel van. Tijdens de detentieperiode vinden er regelmatig gesprekken tussen de regisseur, de casemanager en Lucian plaats. De regisseur en de casemanager motiveren hem ook om te reageren op woningen.

Lucian heeft geluk. Net voor het einde van de detentie in 2019 komt hij in aanmerking voor een woning: hij is ingeloot via Woningnet. Om te zorgen dat Lucian de woning kan bezichtigen en de benodigde documenten kan regelen, begeleidt de politie hem vanuit detentie naar deze afspraak. Hij heeft de woning geaccepteerd en werkt vanuit deze stabiele vorm van huisvesting aan zijn verdere re-integratie.

Bas volgde een behandeltraject in een jeugdzorginstelling, volgde onderwijs bij de Urban Voetbalschool en werkte goed mee. Na het opvragen van een overzicht bij het CJIB bleek dat hij een bedrag van €3.100 aan openstaande boetes had en er een signalering van kracht was omdat hij na verschillende verhogingen nog niet had betaald. Uiteindelijk is het dwangmiddel gijzeling ingezet. Bas liep het risico dat hij tijdens zijn verlof van de jeugdzorginstelling werd aangehouden door de politie voor het uitzitten van zijn vervangende hechtenis. Door de nauwe samenwerking tussen het AcVZ, het CJIB en de politie is het gelukt om de vervangende hechtenis tijdelijk te bevrozen. Ook is er een, voor Bas, haalbare betalingsregeling van €25,00 per maand getroffen voor zijn openstaande boetes. Mede hierdoor heeft hij zijn behandeltraject bij de jeugdzorginstelling en zijn schooljaar bij de Urban Voetbalschool positief afgerond.

Top400-aanpak

De Top400 is gericht op jongeren en jongvolwassenen van 12 – 24 jaar die politiecontacten hebben en bij wie risicofactoren aanwezig zijn voor doorgroei in criminaliteit. De risicofactoren bestaan bijvoorbeeld uit huiselijk geweld, schoolverzuim of het hebben van een jeugdreclasseringsmaatregel. Als iemand op de Top400-lijst geplaatst wordt en daarmee een regisseur krijgt toegewezen, blijft hij of zij er ten minste twee jaar op staan. Hierdoor kunnen we langdurig aandacht besteden aan de ontwikkeling van deze jongeren en jongvolwassenen. In de Top400-aanpak wordt ingezet op motivatie en positieve interventies in combinatie met lik op stuk.

Voor de aanpak zijn drie doelen gesteld:

1. Voorkomen en verminderen criminaliteit: de doelstelling van de Top400 is het verminderen van alle vormen van criminaliteit. Doel is te voorkomen dat een jongere opnieuw met de politie in aanraking komt, en/of dat een jongere verder afglijdt in ernst van politiecontacten.
2. Verbeteren perspectief: de tweede doelstelling van de Top400 is het bieden van perspectief op betere maatschappelijke kansen. Dit gebeurt onder andere door:
  - toeleiding naar passende zorg;
  - het stimuleren van het behalen van een startkwalificatie;
  - begeleiding naar werk;
  - het verbeteren van de opvoedsituatie- en omgeving;

- oog te hebben voor het netwerk en interventies op het gebied van vrijetijdsbesteding, zoals sport. Hierop ligt, gezien de doelgroep (jonge en minder zware groep dan de Top600), meer de nadruk.
- 3. Voorkomen instroom broertjes en zusjes: we bezoeken de gezinnen en gaan in gesprek om te voorkomen dat broertjes en zusjes ook in de criminaliteit belanden. Het kan dan gaan om het stimuleren van de bestaande hulpverlening, het organiseren van nieuwe hulpverlening, het screenen op sociale leerbaarheid of het onderhouden van contact met scholen.

Nieuwe ontwikkelingen in 2019

Na de herijking van de Top400 In 2019 is hard gewerkt aan de gedachtenvorming en besluitvorming rond de herijking van de Top400, met als doel de effectiviteit van de aanpak verder te vergroten. Gezamenlijk hebben de partners zich vragen gesteld als: hoe kunnen we binnen de Top400 meer wijkgericht werken? Hoe zetten we de aanpak in voor een bredere groep jongeren? En hoe kunnen we de aanpak nog

sterker richten op de gezins-situatie van de jongere?

De Stuurgroep Veiligheid en Zorg heeft in december 2019 in het kader van de herijking Top400 besloten om in 2020 in twee pilots Top400-regisseurs in te zetten in de stadsdelen, wijkteams en op scholen. Op deze manier kan breder gebruik gemaakt worden van de expertise die binnen de Top400 is opgebouwd. Regisseurs kunnen hun netwerk en expertise delen en regie voeren op individuele gevallen.

De herijking van de Top400 vindt plaats in het kader van de het nieuwe beleidsprogramma 'Positief Perspectief: weerbaar opgroeien in Amsterdam', dat zich richt op de preventie van jeugdproblematiek. Positief Perspectief is in december 2019 door het Amsterdamse college van burgemeester en wethouders vastgesteld.

Samenwerking met SAOA (Stichting Aanpak Overlast Amsterdam)

Om beter zicht te krijgen op het netwerk en het gedrag van personen in de Top600 en de Top400 op straat werken we sinds 2017 intensiever samen met de straatcoaches en gezinsbezoekers van SAOA. Door de samenwerking kunnen regisseurs vragen en opdrachten (over hun Top600/Top400-persoon) meegeven aan de straatcoaches. Denk hierbij aan het observeren van gedrag, het op straat aanspreken of het afleggen van een huisbezoek. Ook de onderlinge relaties binnen jeugdgroepen (en familienetwerken) worden nadrukkelijk meegenomen. Op peildatum 31 december 2019 waren er over 7 stadsdelen 128 Top600/Top400-persoon aangemeld, waarvan 77 Top400-persoon en 51 Top600-persoon.

Vechtsport als interventie

Sinds 2017 wordt er voor de Top400 (en later ook voor de Top600) een vechtsporttraject voor de duur van tien weken aangeboden als positieve interventie voor gemotiveerde personen. De trainer fungeert als rolmodel en sport is een middel om contact te maken. Het is een kleinschalig project waarbij in 2019 drie personen het traject positief hebben afgerond. Bij vijf personen is het traject gestart maar tussentijds stopgezet (bijvoorbeeld door het vinden van een baan of gebrek aan motivatie). Voor zeven personen is bekeken of het traject voor hen geschikt zou zijn, maar om verschillende redenen is er geen start gemaakt. Alle betreffende personen stonden op de lijst Top400.

2019 in cijfers

264

Huidige Top400
(lijst januari 2020)

42

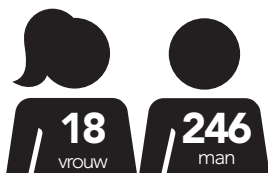
In 2019 doorgestroomd
naar Top600

575

Totaal aantal personen
dat ooit op de Top400-
lijst heeft gestaan sinds
de start van de aanpak

222

Aantal personen uitge-
stroomd sinds de start van
de aanpak Top400 (excl.
doorstroom Top600)

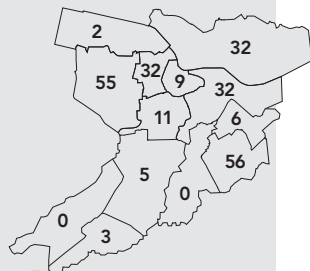

182 meerderjarig | 82 minderjarig

Gemiddelde	19 jaar
Jongste	13 jaar
Oudste	26 jaar

Woonplaats op peildatum

25
gedetineerd
10%

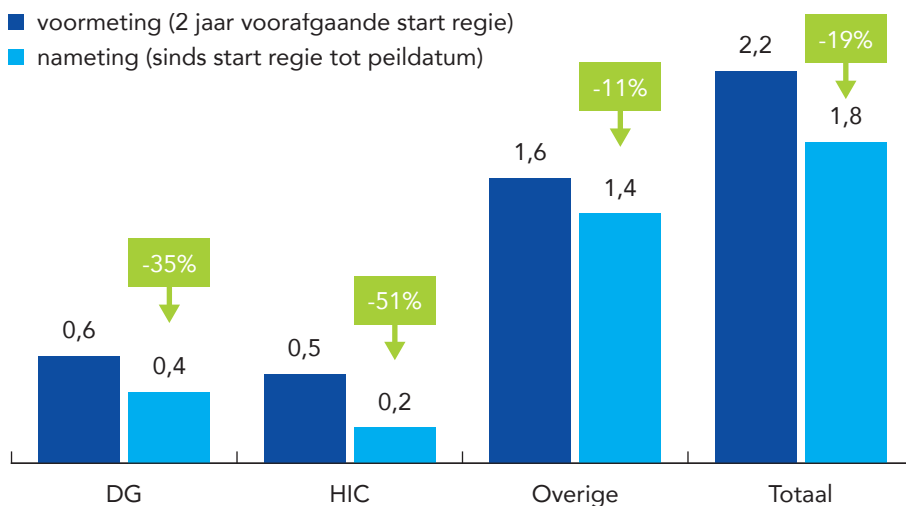

Aantal Top400 personen in
geprioriteerde jeugdgroep
(peildatum maart 2020)

In 2019 hebben er in totaal 381 personen op de Top400 lijst gestaan. Er zijn in 2019 75 personen uitgestroomd die in ieder geval twee jaar in regie zijn geweest en 42 personen zijn doorgestroomd naar de Top600. Eind 2019 stonden er 264 personen op de lijst. De volledige monitor 2019 van de Top400 is op de website van het AcVZ te vinden.

Om de recidive te bepalen, vergelijken we het aantal keer dat iemand is aangehouden voor en nadat hij of zij in regie bij de Top400 kwam. Het gemiddeld aantal aanhoudingen per persoon per jaar van de huidige Top400 is na de start van de regie lager dan ervoor. Dit jaar is er ook voor het eerst gekeken naar drugs- en geweldsdelicten (DG) en hier is een daling te zien van 35%.

Gemiddeld aantal aanhoudingen per persoon per jaar, vóór versus ná start van de regieperiode, huidige Top400

De aanhoudingen voor HIC-delicten dalen met 51%, dat is een stuk sterker dan in 2018 (27%) of 2017 (29%). Overige delicten dalen minder sterk, namelijk met 11%, waarmee het totaal komt op een daling van het aantal aanhoudingen van 19% (na start regie versus voor de start van regie). De daling van het gemiddelde aantal aanhoudingen per persoon per jaar is, uiteraard,

het sterkst in de groep die uit de Top400 is uitgestroomd: 54% daling voor DG, 63% voor HIC, 58% voor overige delicten en dat maakt een daling van 57% in totaal.

Voorbeeldcasussen Top400

Omar is zeventien als hij instroomt in de Top400 aanpak. Op school gaat het niet goed met Omar, hij is onvoldoende gemotiveerd en kent weinig tot geen succesverhalen. Omar is een vriendelijke jongen, netjes en gemanierd maar weinig spraakzaam. Voor Omar was het belangrijk om een positieve stap te maken. Gelet hierop zijn hem kickbokslessen aangeboden. Het kostte Omar wat tijd om het aanbod daadwerkelijk te accepteren en naar de lessen te komen maar hij heeft het gedaan! Omar had een klik met de trainer en heeft de coaching ter harte aangegrepen. Gaandeweg was er daadwerkelijk een (kleine) gedragsverandering te zien. Het heeft Omar geholpen bij een beter zelfbeeld, het verkrijgen van meer zelfvertrouwen en een actievere houding. Bij tegenslag gaat hij nu niet meteen bij de pakken neerzitten, maar pakt het de volgende dag weer op. Omar volgt op dit moment een opleiding en loopt -een door hem zelf geregelde- stage bij een sportschool in Noord.

Eduard is 15 jaar als hij na een geweldsincident met een medeleerling wordt geschorst van school. Hij volgt praktijkonderwijs en is zeer moeilijk lerend. Na verblijf in de Kleinschalige Voorziening van een aantal weken wordt met de regisseur, school, leerplicht, de moeder en Eduard gesproken over vervolgonderwijs. Vanwege de ernst van het incident en het feit dat er geen zicht is op het behalen van een diploma op het praktijkonderwijs, wordt besloten dat Eduard niet terugkomt op school. Positief is dat hij een baantje heeft gevonden bij een verhuurbedrijf. Hij heeft een goede klik met zijn begeleider en komt elke dag op tijd. De regisseur wil aansluiten bij de motivatie van Eduard. Het WPI-interventieteam wordt door de leerplichtambtenaar betrokken om te onderzoeken of de bijbaan van Eduard als basis kan dienen voor een leer-werktraject op maat. Uiteindelijk wordt door alle betrokken partners een constructie bedacht waarin het verhuurbedrijf een officiële leer-werkplek wordt, met ondersteuning vanuit het WPI-interventieteam en onder verantwoordelijkheid van de school waar hij ingeschreven blijft.

Programma Detentie en Terugkeer

Jaarlijks keren er gemiddeld 2.200 personen vanuit detentie terug naar Amsterdam. Om te zorgen dat de overgang van 'binnen' naar 'buiten' goed verloopt is het belangrijk om al tijdens detentie in te zetten op een plan van aanpak voor terugkeer. Zo wordt de kans op een succesvolle terugkeer zo groot mogelijk gemaakt en worden potentiële (criminele) carrières doorbroken. Het verbeteren van het perspectief en motivatie tot gedragsverandering van de (ex-) gedetineerde zijn daarbij cruciaal.

In de gevangenis terecht komen, heeft een forse impact op iemands leven. Deze periode kan -naast het straffen - ook de kans bieden om iemand te ondersteunen bij het maken van andere (positieve) keuzes. Vanuit het programma Detentie en Terugkeer geven we de werkwijze rondom (ex-)gedetineerden vorm. Dit doen we samen met gemeentelijke partners, DJI, reclassering en andere straf- en zorgpartners.

Voor de personen die behoren tot een van de zogenaamde 'aandachtsgroepen' vindt integrale coördinatie op het plan van aanpak voor terugkeer uit detentie plaats. Ongeveer 40% van de Amsterdamse gedetineerden valt binnen een van deze aandachtsgroepen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de Top600, Top400, Jeugd, Prioriteitsgroep Detentie en Terugkeer en aanpak ISD Jongvolwassenen.

Detentie- en Terugkeerberaad

Is iemand op het moment van detentie in een PI jonger dan 30 jaar en eerder gedetineerd geweest, dan behoort hij of zij tot de 'Prioriteitsgroep Detentie en Terugkeer'. Voor deze groep wordt tijdens het Detentie- en Terugkeerberaad (DTB) een integraal plan van aanpak gemaakt. Vanuit het DTB maakt de gemeente samen met de PI, straf- en zorgpartners een plan voor de terugkeer en wordt de uitvoering van dat plan

gecoördineerd. In 2019 is er in totaal voor 94 personen (die behoren tot de prioriteitsgroep) een plan van aanpak op maat gemaakt en daarvan hebben er 35 inmiddels de gevangenis verlaten. Er was sprake van een nieuwe instroom van 43 personen (waarvan 40 unieke personen).

Frontoffice Detentie en Terugkeer

Gedetineerde Amsterdammers die niet tot de geprioriteerde aandachtsgroepen behoren, krijgen ook ondersteuning aangeboden. Medewerkers van de Frontoffice Detentie en Terugkeer (FO D&T) bezoeken Amsterdammers in detentie, om hen voor te lichten over de beschikbare voorzieningen op de leefgebieden en om hulpvragen van gedetineerden op te pakken. De FO D&T werkt vanuit het AcvZ en wordt bemand door medewerkers van (o.a.) WPI en de GGD. Zij zijn op vaste momenten in verschillende PI's en - als het nodig is - in JJI's aanwezig om met gedetineerden in gesprek te gaan over hun re-integratie. In 2019 is er 930 keer contact gezocht met de FO D&T voor informatie of een hulpvraag. Er hebben 453 individuele gesprekken met gedetineerden

in detentie plaatsgevonden. Het is gelukt om 43 personen daarvan duurzaam te begeleiden naar werk of school, zodat zij geen beroep meer hoefden te doen op een bijstandsuitkering.

Nieuwe ontwikkelingen in 2019

Vanuit het programma Detentie en Terugkeer investeren we continu in het versterken van de werkwijze rondom (ex-)gedetineerden. We richten ons zowel op volwassen gedetineerden die verblijven in Penitentiaire Inrichtingen (PI's) als op jongeren in Justitiële Jeugdinrichtingen (JJJ's) en de Kleinschalige Voorziening (KV).

Verbeteren informatieoverdracht tussen JJI Teylingereind en JC Zaanstad

Een goede overgang van jongvolwassen gedetineerden tussen JJI en PI is van groot belang. In 2019 is daarom samen met DJI, JJI Teylingereind en JC Zaanstad het initiatief genomen om een betere overdracht van informatie te organiseren voor jongvolwassenen die overgaan van de JJI (JJI Teylingereind) naar de PI (JC Zaanstad), of andersom. Door deze informatieoverdracht gaat

de informatie 'met de jongvolwassene mee'. Dit bevordert de continuïteit van de inspanningen op de verschillende leefgebieden en komt de re-integratie ten goede.

Motivatiprojecten

Een groot deel van de Amsterdamse gedetineerden zit in JC Zaanstad gedetineerd. Het programma Detentie en Terugkeer en DJI organiseren (en co-financieren) daar motiverende gespreksvoering door het gevangenispersoneel en verschillende motivatiprojecten. Deze projecten zijn gericht op het ontwikkelen van positieve eigenschappen, samenwerking en het verkrijgen van kracht om weerbaar te zijn tijdens en na detentie. De nadruk ligt op het werken aan herstel en de voorbereiding op de terugkeer in de maatschappij.

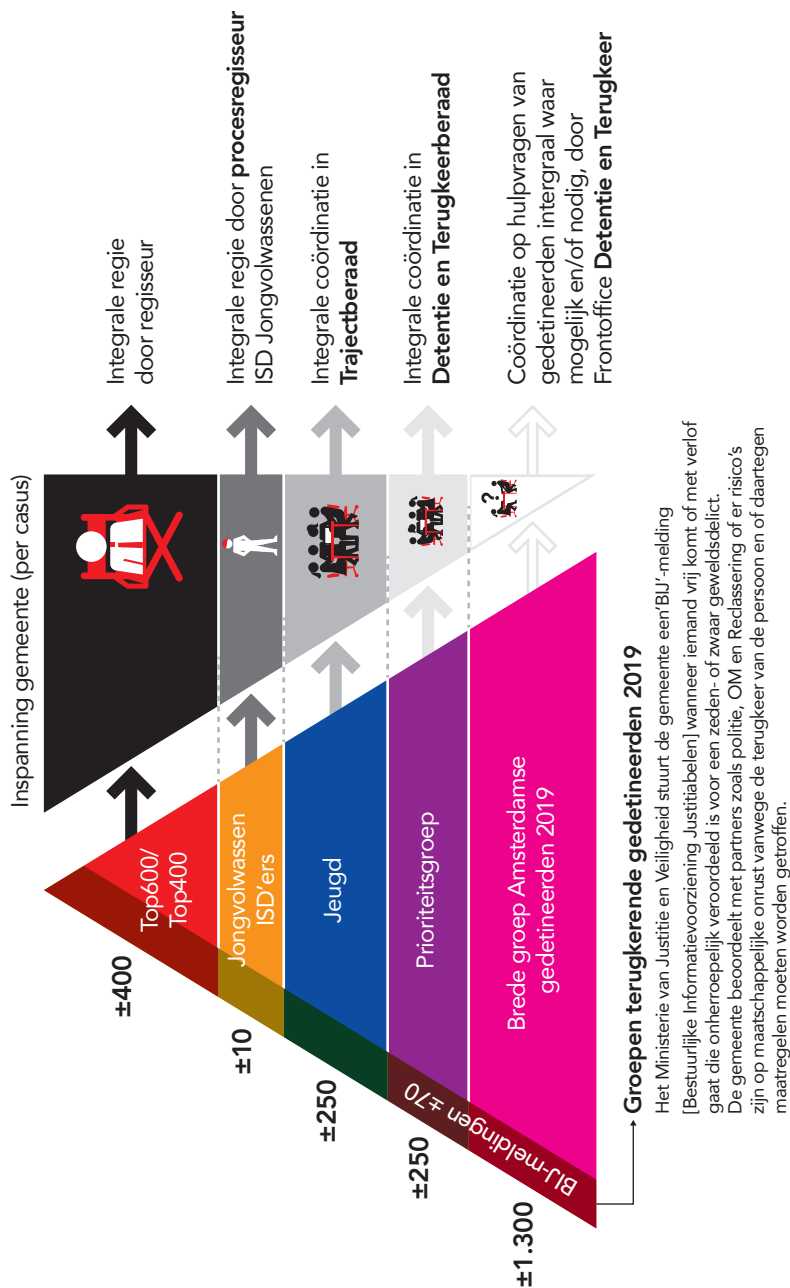
Doorbreken van criminaliteit tijdens detentie

Naast de aanhoudende inzet op het gebied van re-integratie, is in 2019 gestart met het project 'Doorbreken van criminaliteit tijdens detentie'. Met dit project zetten we een gezamenlijke aanpak op rondom het

tegengaan en doorbreken van criminaliteit tijdens detentie. De kans op recidive neemt immers toe naarmate gedetineerden minder goed werken aan hun re-integratie tijdens hun detentie. In dit project werken het AcVZ, politie Eenheid Amsterdam, DJI/ Justitieel Complex Zaanstad en andere partijen zoals Reclassering Nederland en het Openbaar Ministerie samen. Er zijn acties uitgezet op het gebied van het herkennen en duiden van signalen en hoe deze signalen te gebruiken om het crimineel handelen te doorbreken. Daarnaast wordt gewerkt aan het verbeteren van de informatiedeling bij instroom, doorstroom en uitstroom van gedetineerden. Een resultaat hiervan is dat JC Zaanstad nu standaard de politie informeert als een gedetineerde met verlof gaat.

Aanpak ISD Jongvolwassenen

De plaatsing in een Inrichting voor Stelselmatige Daders (ISD) is een strafrechtelijke maatregel om de meest hardnekkige veelplegers zorg en behandeling te kunnen bieden voor een periode van twee jaar. Dat gebeurt deels vanuit detentie, deels vanuit een kliniek of beschermde woonom-

geving. Deze maatregel werd nauwelijks ingezet voor jongvolwassenen, terwijl deze groep hier wel veel baat bij zou kunnen hebben. Er is in 2016 een pilot gestart om de ISD-maatregel beter te benutten voor jongvolwassen hardnekkige veelplegers: gericht op zowel de toeleiding naar de ISD, de tenuitvoerlegging als de re-integratie. In 2019 is besloten om de werkwijze vanuit de pilot voort te zetten als reguliere werkwijze. Voor jongvolwassen Amsterdammers met een ISD-maatregel – die niet onder de Aanpak Top600 of Top400 vallen – is een procesregisseur vanuit de Aanpak ISD betrokken. Eind 2019 heeft deze procesregisseur acht ISD Jongvolwassenen in regie. Op twaalf andere jongvolwassenen wordt vanuit de Top600 of Top400 regie gevoerd.

In 2019 is aanhoudend geïnvesteerd in de samenwerking met de ISD-afdeling in JC Zaanstad. Zo is er bijvoorbeeld geregeld dat de begeleiding vanuit de Intensieve Forensische Aanpak (IFA) al tijdens de ISD-maatregel begint. IFA-medewerkers starten de begeleiding al in detentie en kunnen ook na het einde van de ISD-maatregel betrokken blijven. Een andere ontwikkeling is dat

personen met een ISD-maatregel meer verantwoordelijkheid krijgen bij het vormgeven van hun plan van aanpak. Dit gebeurt met ondersteuning van een ervaringsdeskundige en met begeleiding van de medewerkers van JC Zaanstad en Terwille Verslavingszorg.

Overige

Ten slotte zijn in 2019 ook stappen gezet om de samenwerking met de Amstelland-gemeenten verder te verbeteren, kennis te bundelen en waar mogelijk meer regionaal te werken, met inachtneming van ieders gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Voorbeeldcasussen Detentie en Terugkeer

Na het lezen van de notificatiebrief, heeft Jayson zelf contact opgenomen met het Detentie en Terugkeer Beraad. Hij gaf aan ondersteuning nodig te hebben bij het vormgeven van zijn terugkeer. Jayson vertelt dat hij een verstandelijke beperking heeft en eigenlijk voor detentie al hulp wilde, maar dat hij niet wist waar hij dat kon krijgen. De coördinator van het DTB is samen met Jayson aan de slag gegaan om een plan voor zijn terugkeer te maken. Naast een plan met actiepunten voor de verschillende leefgebieden, is er ook een maatje (vanuit Humanitas) voor hem ingezet. Deze begeleiding is speciaal gericht op het begeleiden van jongvolwassenen met een verstandelijke beperking. Dit is vanuit detentie opgestart en loopt nu door na detentie'

Sven werd op 19-jarige leeftijd in een jeugdgevangenis gedetineerd. Tijdens zijn detentie heeft hij met een medewerker van de jeugdgevangenis zijn schulden in kaart gebracht. Toen het overzicht over de schulden was verkregen, heeft de medewerker van de jeugdgevangenis bij het programma Detentie en Terugkeer gevraagd naar mogelijkheden voor schuldhulpverlening voor Sven. De schuldhulpverlener van de Amsterdamse Frontoffice Detentie en Terugkeer heeft vervolgens tijdens de detentieperiode al contact gehad met Sven. Zo zijn er direct afspraken gemaakt waardoor de aanpak van de schulden tijdens detentie kon starten en de ondersteuning hierbij na detentie naadloos door kon lopen.

Forensische Zaken

In de aanpakken van het AcVZ zitten veel personen met forensische problematiek.

Onder forensische problematiek verstaan we (psychiatrische) problemen in combinatie met grensoverschrijdend gedrag en justitiële contacten. Om de kans op recidive te verkleinen hebben deze personen zorg nodig, hetzij vanuit het kader van een justitiële (jeugd/volwassenen) titel, de jeugdwet, de zorgverzekeringswet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en/of de Wet Langdurige Zorg (WLZ). Elk van deze kaders heeft weer eigen regels, processen en aanbieders, terwijl in onze netwerksamenwerking de persoon en wat er voor hem of haar nodig is, centraal staat. Dit zorgt regelmatig voor knelpunten in proces en samenwerking. Bovendien is de benodigde expertise over omgaan met gedragsproblematiek van deze personen en de samenloop tussen zorg en strafrecht niet in iedere organisatie ruim voor handen. Vanuit het AcVZ vindt

daarom sturing plaats op het thema Forensische Zaken.

De doelstelling voor het thema Forensische Zaken binnen het AcVZ is de systemen van reguliere zorg, justitiële zorg, strafrecht en het sociaal domein inhoudelijk en procesmatig beter op elkaar aan te sluiten. Zo moet forensische problematiek beter herkend worden en moeten knelpunten worden weggenomen voor de inzet en continuïteit van de juiste zorg. In 2019 is er vanuit het AcVZ gewerkt aan het verbeteren van de verbinding tussen zorg en detentie, verbetering van de toepassing van zorg met verblijf in de stad, de inzet van forensische jeugdhulp en het uitvoeren van het Forensisch Netwerk.

Verbinding zorg en detentie

Veel gedetineerden hebben voor, tijdens en na detentie een vorm van zorg of begeleiding nodig. In de praktijk blijkt continuïteit van

zorg bieden vaak lastig. Hierdoor wordt bestaande zorg onderbroken of wordt na detentie niet de juiste zorg opgestart. In 2019 is met Justitieel Complex Zaanstad, het AcVZ en de GGD Amsterdam een werkwijze opgesteld voor het screenen van Amsterdammers in detentie door de GGD. De screening levert een diagnose en zorgadvies op en de GGD kan helpen bij zorgtoeleiding tijdens en na detentie. Afgesproken is dat het AcVZ vanaf het voorjaar 2020 capaciteit bij de GGD inkoopt om dit in de praktijk te gaan brengen.

Voor de meest kwetsbare gedetineerden is een verdergaande integratie van detentie met het Amsterdamse zorgnetwerk nodig dan in een reguliere gevangenis mogelijk is. In 2019 heeft het AcVZ een concept uitgewerkt voor een kleinschalige detentieplek waar straf voor kwetsbare gedetineerden wordt gecombineerd met intensieve zorg. Dit concept heet de PI-BW (een combinatie van Penitentiaire Inrichting-Beschermde Wonen). Eind 2019 lag een plan voor een pilot met dit nieuwe concept voor ter besluitvorming bij het ministerie van Justitie en Veiligheid.

In 2019 heeft de minister voor rechtsbescherming besloten dat de pilot Kleinschalige Voorziening voorlopig gehechte jeugd omgezet wordt naar een structurele voorziening en dat er vier andere kleinschalige voorzieningen in het land naar het Amsterdamse voorbeeld worden opgebouwd. Met deze beslissing is gevolg gegeven aan de goede resultaten die de pilot in Amsterdam sinds 2016 heeft opgeleverd. In 2019 zijn 44 jongeren in de KV ingestroomd.

Zorg met verblijf

Zorg met verblijf kan binnen de kaders van jeugdzorg, maatschappelijke opvang, beschermd wonen en justitie worden ingezet. Vanuit Forensische Zaken wordt gewerkt aan verbetering van het aanbod, processen voor toeleiding en samenwerking tussen de partners, zodat personen met forensische problematiek zo snel mogelijk op de juiste plek instromen.

In maart 2019 heeft het AcVZ samen met zorgaanbieders, de drie reclasseringsorganisaties en Justitieel Complex Zaanstad een werkconferentie georganiseerd voor verwijzers naar forensische zorg met verblijf en aanbieders.

De werkconferentie, waar ruim 70 professionals aanwezig waren, heeft opgeleverd dat verwijzers en aanbieders elkaar beter weten te vinden en dat verwijzers beter weten welk zorgaanbod de aanbieders hebben. In diverse workshops zijn knelpunten in de aanmeldprocessen en in de samenwerking tussen zorgaanbieders en justitiële partners benoemd. Er is een projectgroep opgestart van forensische zorgaanbieders, gemeente, reclassering en het gevangeniswezen, onder voorzitterschap van het AcVZ die de verbeteracties naar aanleiding van de werkconferentie oppakken. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking tussen zorgaanbieders, waardoor ze elkaar sneller kunnen vinden om gezamenlijk een oplossing te zoeken voor casussen met een justitiële titel die moeilijk plaatsbaar zijn in Amsterdam.

Intensieve forensische jeugdhulp

Spirit ontvangt van het AcVZ subsidie voor de uitvoering van de interventies Intensieve Forensische Aanpak (IFA) en een semi-residentiële variant van IFA ('R&B'). Deze interventies zijn gericht op jongeren met complexe problematiek die met

justitie in aanraking komen. Met begeleiding en coaching worden deze jongeren geholpen hun leven beter op orde te krijgen en ze weg van criminaliteit te houden. In 2019 zijn 105 jongeren in IFA ingestroomd en 40 in R&B.

Ontwikkeling van het Forensisch Netwerk

Forensische expertise, dus kennis over zorg voor mensen met gedragsproblemen die vaak weinig gemotiveerd zijn hulp te aanvaarden, is niet in alle organisaties ruim voorhanden. Dit terwijl professionals uit die organisaties er wel mee te maken kunnen krijgen. Het Forensisch Netwerk (FN) is een netwerk onder voorzitterschap van het AcVZ met ervaren behandelaren (jeugd, GGZ en LVB) en experts vanuit de Reclassering en DJI. Zij maken gezamenlijk een advies op maat voor een 'arrangement van zorg', zo mogelijk in combinatie met een strafrechtelijk kader.

Het FN heeft een wekelijks inlooppreekuur op het AcVZ waar professionals met complexe casuïstiek voor advies kunnen langskomen. In 2019 is in 139 casussen geadviseerd door het FN. Tevens werken FN-adviseurs outreachend in de wijken,

bijvoorbeeld door aan te sluiten bij casuïstiekbesprekingen van Samen Doen-teams in de stad en bij groepsaanpakken Jeugd en Veiligheid. In 2019 is het contact gelegd met de OKT's van Noord, Nieuw West en Zuidoost. Adviseurs van het FN sluiten nu aan bij casuïstiekbespreking van deze OKT's om te adviseren over jongeren met forensische problematiek. Deze stadsdelen zijn gekozen omdat hier de hoogste concentratie van risicofactoren voor jeugdcriminaliteit is.

Toezicht en Begeleiding

Jongeren tot 18 jaar die voorgeleid worden voor een strafbaar feit, kunnen door de rechter worden geschorst van voorlopige hechtenis met een maatregel Toezicht en Begeleiding (T&B).

De jongere kan dan na de schorsing met voorwaarden (bijvoorbeeld avondklok en verplichte schoolgang) naar huis, in afwachting van de zitting.

In de regio Amsterdam Amstelland krijgen jongeren sinds september 2013 (uniek ten opzichte van andere regio's) als een van de voorwaarden een zogenaamd 'Toezicht & Begeleidingsgesprek' opgelegd. Dit gesprek is op het AcVZ en wordt onder voorzitterschap van een van de verbindingsfunctionarissen gevoerd. Dit gesprek vindt plaats met de jongere en zijn ouder(s), de jeugdreclassering en de politie. In dit gesprek worden de voorwaarden toegelicht om zo de kans op overtreding van de voorwaarden te verkleinen.

PGA Verwarde Verdachten

Sinds 2017 bestaat in Amsterdam de werkwijze 'Verwarde Verdachten'. De werkwijze houdt in dat personen die verdacht worden van een misdrijf in het cellencomplex binnen twee uur kunnen worden gezien door een psychiater van de spoedeisende psychiatrie Amsterdam. Dit wordt het 'werkwijze-consult' genoemd. De psychiater stelt een advies op, dat met de officier van justitie wordt gedeeld. Die gebruikt vervolgens dit advies voor een beslissing over de afdoening van de zaak. In 2019 is deze werkwijze uitgebreid naar alle cellencomplexen van de politie.

Persoonsgerichte aanpak

Een deel van de verwarde verdachten wordt twee keer of vaker gezien door een psychiater volgens de werkwijze. Voor deze groep is mogelijk meer nodig dan de 'losse' interventie vanuit de werkwijze verwarde verdachten. In 2018 is daarom vanuit het AcVZ begonnen een persoonsgerichte aanpak (PGA) voor deze

groep te ontwikkelen. Er wordt een regisseur van het AcVZ aan deze personen gekoppeld. Het doel hiervan is de (aan verwardheid gerelateerde) recidive te verminderen, zorgtrajecten (al dan niet forensisch) effectiever in te zetten en het perspectief van de personen zelf te verbeteren. Door beter zicht op deze personen kunnen risico's (onder andere in de openbare ruimte) ook eerder gesignaleerd worden en kan hierop worden gereageerd.

Experttafel

Er is een projectgroep verwarde verdachten die de werkwijze monitort en expertise levert. De projectgroep bestaat uit vertegenwoordigers van GGZ, politie, GGD OGGZ, OM, NIFP en Reclassering. Door de monitoring en het regelmatig bespreken van uitdagingen in de samenwerking, verloopt de werkwijze steeds soepeler en weten de organisaties elkaar steeds beter te vinden. De projectgroep, die tevens als experttafel functioneert, beslist

of het nodig is personen die meerdere keren als verwarde verdachten zijn aangemerkt ook op te nemen in de persoonsgerichte aanpak, of dat bestaande inzet nog voldoet. Als een regisseur wordt ingezet maakt deze een plan van aanpak dat wordt besproken met de projectgroep.

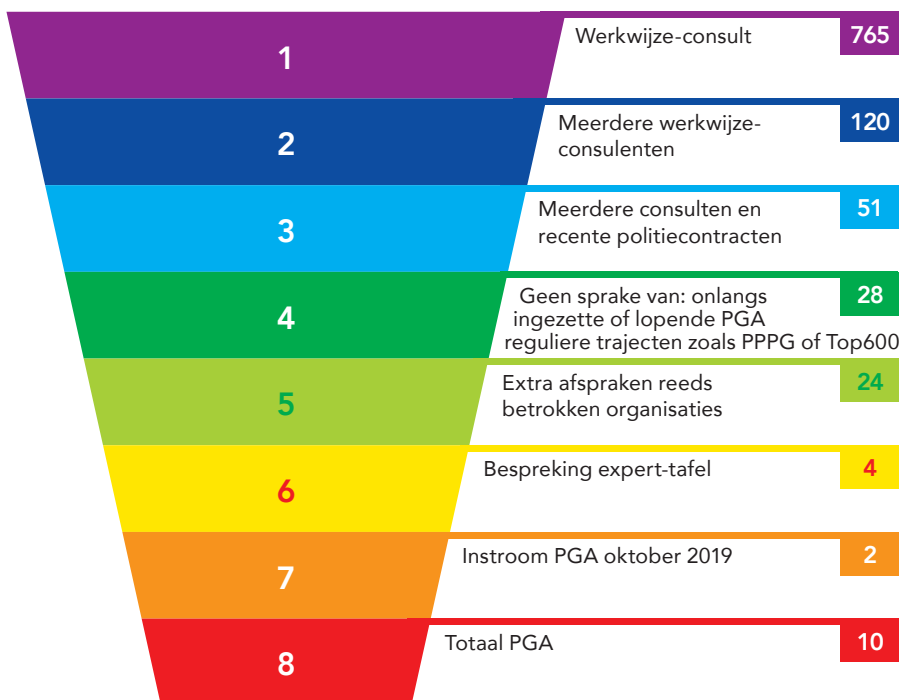
Gegevensregeling

In 2019 is in de stuurgroep Veiligheid en Zorg de gegevensregeling goedgekeurd op basis waarvan informatie gedeeld kan worden over personen die als meer complexe gevallen in de werkwijze worden gesignaleerd. Zo is de benodigde juridische basis onder de persoonsgerichte aanpak gelegd.

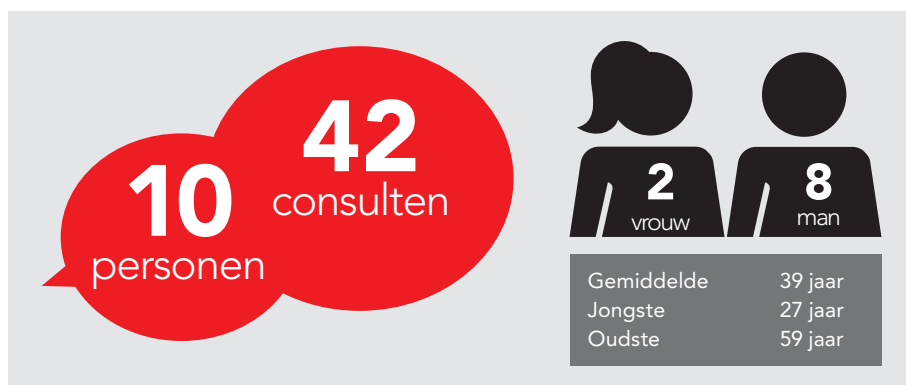
2019 in cijfers

Bij het laatste instroommoment van 2019 (oktober 2019) waren er 120 personen die meerdere werkwijze-consulten hebben gehad en dus mogelijk in aanmerking kwamen voor de persoonsgerichte aanpak. Van alle personen in de werkwijze heeft dus 16% méér dan 1 werkwijze-consult gehad. Van deze 120 personen waren er 51 die het afgelopen halfjaar regelmatig in aanraking waren gekomen met de politie. Zij kwamen bijvoorbeeld in beeld als verdachte van een misdrijf, overtreding of als betrokkene bij een incident. Bij deze 51 personen is vervolgens gekeken of zij al waren opgenomen in een andere persoonsgerichte aanpak of dat er onlangs een regulier traject is ingezet. Hierbij kan je bijvoorbeeld denken aan een aankomende ISD-zitting of een (goed)lopend reclaseringstoezicht. In dat geval werd besloten de PGA-instroom uit te stellen om af te wachten of de al begonnen benadering of strategie de persoon voldoende vooruit zou helpen.

Het instroomproces in het kort, met aantallen van laatste instroommoment (oktober 2019)

Totaal aantal personen op 1 januari 2020 in de PGA Verwarde Verdachten

Voorbeeldcasus PGA Verwarde Verdachten

Rachid is 35 jaar en vaak in beeld bij de politie. Een deel van de politieregistraties zijn meldingen van verward gedrag. Een zorgtraject kwam nooit van de grond, mede door Rachids gedrag. Hij heeft angstklachten, verslavingsproblematiek en vermoedelijk last van psychoses. Na verschillende spoedconsulten in de werkwijze Verwarde Verdachten kreeg Rachid een regisseur toegewezen. Deze bezocht samen met hem de sociaal psychiatrisch verpleegkundige en de psychiater. Bij de laatste zijn ze recent samen anderhalf uur geweest. Tot die tijd had Rachid nooit langer dan 10 minuten bij een hulpverlener gezeten. Inmiddels neemt hij uit zichzelf contact op met de regisseur. Nadat een tweede gesprek met de psychiater - waar hij dit keer alleen heen ging - spaak liep, heeft hij de regisseur gevraagd de volgende keer weer mee te gaan. Rachid heeft nu anderhalve maand regie. In die tijd is hij niet meer in beeld geweest bij de politie.

Programma Drugs: Weerbare Mensen, Weerbare Wijken

In 2019 heeft het Amsterdamse college van B&W het programma Weerbare Mensen, Weerbare Wijken vastgesteld. Dit programma is gericht op het verminderen van de sociale ontwrichting door drugshandel van buurten en (kwetsbare jonge) mensen en op het weerbaarder maken

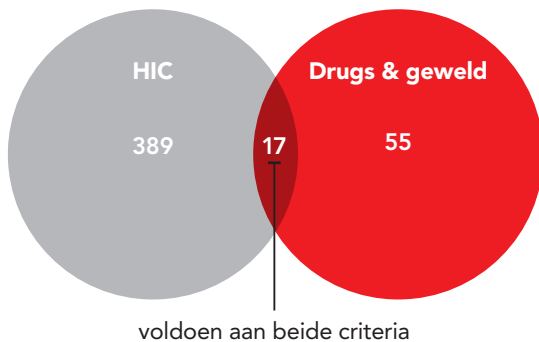
van wijken en jongeren tegen de aantrekkingskracht van drugs.

De coördinatie van de maatregelen rondom 'weerbare mensen', 'weerbare wijken' en 'de schaduwkant van gebruik' is belegd bij het AcVZ, vanwege de verbinding tussen de domeinen

Top600-lijst naar type criteria, lijst oktober 2019

Sinds de invoering van de Drugs en Gewelddcriteria zijn 57 personen ingestroomd, waarvan momenteel nog 55 personen in de aanpak zitten.

veiligheid en zorg en de link die er is met de Top600 en Top400. In het programma wordt samen-gewerkt met vele partners en met andere programma's, zoals het stedelijke programma De Weerbare Stad en het regionale versterkingsplan RIEC. De maatregelen zijn waar het kan aanvullingen op, of versterking en invulling van bestaande aanpakken.

Weerbare mensen

De maatregelen rondom 'weerbare mensen' zijn gericht op het tegengaan van de ontwrichtende effecten van de drugshandel op personen. Misdaad mag niet lonen en crimineel gedrag mag niet worden beloond, gefaciliteerd of in stand worden

gehouden. Er wordt geprobeerd om met een combinatie van straf (drang/dwang) en zorg crimineel gedrag te doen stoppen, en om criminelen een ander perspectief te laten kiezen en te bieden. Denk aan de uitbreiding van de Top600 met criteria voor Drugs en Geweld en een persoonsge-richte aanpak van Doorgroei-ers.

Weerbare wijken

Drugshandel vindt in wijken waar achterstand heerst een goede markt voor rekrutering van loopjongens en afzet van handel. De dwingende aanwezigheid van drugshandel zorgt ook voor verdere verloedering. Dit heeft als gevolg dat de mensen die er wonen nog sterker het gevoel hebben dat zij niet aangehaakt

zijn bij de vooruitgang en de welvaart van de stad. Naast een klassiek repressieve aanpak is het van belang om de weerbaarheid tegen de sociale ontwrichting van drugshandel te versterken. De maatregelen rondom de 'weerbare wijken' moeten hier een bijdrage aan leveren. Denk aan de inzet van 'credible messengers' en (samen met de stadsdelen) gezamenlijke en gerichte activiteiten in de wijk. In de eerste fase van het programma staan specifieke wijken in de stadsdelen Zuidoost en Nieuw-West centraal. De maatregelen laten zien dat misdaad niet loont, en moeten het vertrouwen herstellen. Ze moeten mensen een ander perspectief op de wijk geven en hun kansen vergroten.

Schaduwkant van gebruik

De drugshandel verhardt, de bedragen worden groter en drugscriminelen hebben steeds

minder scrupules om tegenstanders te liquideren en zelfs de rechtsstaat te ontwrichten. Gebruikers mogen zich bewust zijn van de maatschappelijke gevolgen van hun drugsgebruik. In het programma wordt een dialoog over de maatschappelijke gevolgen van drugsgebruik en het verkleinen van de drugseconomie op gang gebracht en gehouden.

Gestart in 2019

Het programma Weerbare Mensen, Weerbare Wijken is gestart in oktober 2019. In de eerste maanden is gewerkt aan een uitvoeringsplan en zijn de maatregelen afzonderlijk in de steigers gezet. De drugsaanpak vraagt een lange adem en veel maatregelen zijn niet van vandaag op morgen klaar. De komende jaren wordt verder verkend, toegevoegd en bijgestuurd.

Doorgroeiers 2019

Met doorgroeiers worden personen bedoeld die in contact staan met criminele samenwerkingsverbanden die zich bezighouden met drugscriminaliteit en een negatieve invloed hebben op kwetsbare personen in hun netwerk.

Er zijn sinds eind 2019 vier jonge mannen uit één buurt in regie die jongeren aansturen die handelen in drugs.

Casuïstieaanpak Radicalisering

Binnen het Amsterdamse programma Radicalisering en Extremisme is een van de onderdelen de integrale Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering (iPGA-R). Waar de coördinatie van het bredere beleidsprogramma ligt bij het team Evenementen en Crisis-beheersing van OOV, ligt de uitvoering van de iPGA-R bij het AcVZ.

De werkwijze van de iPGA-R is gebaseerd op het regiemodel van de Top600 en sluit goed aan bij de bestaande persoons-gerichte aanpakken vanuit het AcVZ.

Binnen de iPGA-R zijn OOV, politie, OM, AIVD, NCTV, Raad voor de Kinderbescherming, Reclassering Nederland, GGD, WPI en de Amstellandgemeenten de kernpartners. Behalve de AIVD, NCTV en de Raad voor de Kinderbescherming leveren alle kernpartners regisseurs. De iPGA-R richt zich op alle

vormen van radicalisering (jihadisme, links-, rechts-, milieu- en dierenextremisme) en heeft drie doelstellingen:

- Beperken van de veiligheidsrisico's
- Verbeteren (toekomst-) perspectief
- Voorkomen van instroom van familieleden (onder andere broertjes en zusjes) en vrienden en het bieden van nazorg.

Meld- en Adviespunt Radicalisering

Professionals of burgers die te maken krijgen met signalen van (mogelijke) radicalisering, kunnen het Meld- en Adviespunt (MAP) benaderen voor overleg en advies. Als bij een melding sprake is van (mogelijke) radicalisering, wordt er vanuit het MAP-informatie verzameld bij de kernpartners en met de kernpartners een advies gegeven of de betrokkene opgenomen moet worden in de iPGA-R. Dit advies wordt voorgelegd aan

het Programmateam Overleg Radicalisering (PTO-R) en indien zij het advies tot opname in de iPGA-R overnemen, wordt dit ter besluitvorming aan de burgemeester voorgelegd. Een persoon stroomt weer uit de aanpak zodra de veiligheidsrisico's en signalen van radicalisering dusdanig zijn verminderd dat een individuele aanpak niet langer nodig is. Dit is casusafhankelijk. Ook adviseert het PTO-R bij uitstroom de burgemeester; zij neemt daarover het besluit.

In 2019 zijn er 40 meldingen en 11 adviesvragen bij het MAP binnengekomen. Deze zijn afkomstig van zowel de kernpartners als diverse zorgpartijen als van burgers.

We zien dat het aantal meldingen bij het MAP terugloopt. De reden hiervan is onbekend. Om de bekendheid van het MAP in Amsterdam te vergroten, is in 2019 de voorbereiding voor een campagne gestart.

2019 in cijfers

Begin 2019 zaten er 59 personen in de iPGA-R. Daarna stroomden 8 personen in en 13 personen uit. Daardoor zaten op 1 januari 2020 54 personen in de aanpak.

Nieuwe ontwikkelingen in 2019

Net als in voorgaande jaren ging de voornaamste geweldsdreiging in 2019 uit van het islamitisch extremisme. De situatie van uitreizigers in Syrië en Irak, met name vrouwen en kinderen, heeft in 2019 veel maatschappelijke en politieke aandacht gekregen. Tevens zien we toenemende aandacht voor rechtsextremisme, mede naar aanleiding van aanslagen en van incidenten in Amsterdam.

Voorbeeldcasus casuïstieaanpak radicalisering

Kort na haar scheiding verandert Sara. Tot dan toe was zij onderdeel van de maatschappij met werk, twee schoolgaande kinderen en een actief sociaal leven. Nu haalt ze de kinderen van school af, zegt de huur op en neemt afstand van familie en vrienden. Een onderwijzer doet melding bij het Steunpunt Radicalisering van de gemeente vanwege uitspraken van de kinderen. De veiligheidsdiensten hebben aanvullende informatie over Sara, waaronder vanuit besloten social media. Kort daarop wordt zij aangehouden voor het voorbereiden van een misdrijf met terroristisch oogmerk.

De samenwerkende kernpartners in de integrale persoonsgerichte aanpak radicalisering (iPGA-R) zien voldoende reden om Sara op te nemen in de iPGA-R. De regisseur in de iPGA-R richt zich eerst op het organiseren van de veiligheid van de kinderen. Daarnaast zorgt hij ervoor dat de kernpartners gemeente, politie, OM, reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming hun interventies op elkaar afstemmen. Aangevuld met inzet van partners als jeugdbescherming, school, en van familie van Sara. Ook specifieke interventies op het gebied van radicalisering vanuit de NCTV en Landelijk Steunpunt Extremisme worden ingezet, zoals familieondersteuning en vrijheid beperkende maatregelen. Het doel van de regisseur is om te begrenzen en perspectief te bieden.

Seksueel en huiselijk geweld

Bij het AcVZ is een aantal taken ondergebracht die raken aan het thema seksueel en huiselijk geweld. Dit thema ligt op het snijvlak van veiligheid en zorg en zowel daders als slachtoffers krijgen in veel gevallen met politie en justitie én met zorgpartijen te maken. Het gaat om afzonderlijke taken en activiteiten die niet tot één programma behoren maar die omwille van het overzicht in dit jaarverslag zijn samengebracht in één hoofdstuk.

Adviseur Zeden

De adviseur Zeden van de gemeente Amsterdam is functioneel ondergebracht bij het AcVZ. De adviseur Zeden adviseert de burgemeester en het College van B&W op het terrein van zeden, zowel op beleidsniveau als casuïstiek (calamiteiten en zedenzaken). Ook adviseert deze medewerker over de voorbereiding van de terugkeer van zedendelinquenten in de samenleving na hun detentie of na TBS. In 2019 hebben we 66 van dergelijke

‘BIJ-meldingen’ ontvangen over terugkerende personen, waarvan 41 geweldsmeldingen en 25 meldingen zeden.

Pilot Veelplegeraanpak HGKM

De adviseur HGKM die verbonden is aan het AcVZ adviseert de burgemeester en het College van B&W over het onderwerp huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM), voor zover dat raakt aan het domein ‘veiligheid’. Dus over de (strafrechtelijke) aanpak van plegers en over de bestuurlijke bevoegdheden en instrumenten van de burgemeester (denk aan het Tijdelijk Huisverbod en gebiedsverboden). Deze adviseur brengt veiligheidsexpertise in, in de stedelijke en regionale programma’s voor de aanpak van HGKM, en voert een aantal concrete projecten uit onder de vlag van het AcVZ.

Zo is de pilot Aanpak Veelplegers Huiselijk Geweld en Kindermishandeling gestart in 2017. Doel van de pilot is het verbeteren van de samenwerking van de veiligheids- en zorgpartners bij de vermindering van herhaald daderschap (het doorbreken van patronen), het verbeteren van het perspectief van pleger en slachtoffer en het realiseren van structurele veiligheid. Een persoon stroomt in de pilot in als hij of zij vier of meer politiemeldingen heeft voor huiselijk geweld feiten het afgelopen jaar, waarvan tenminste één met aanhouding, die niet alle vier zijn uitgelopen op een sepot of vrijspraak, en er zijn een of meerdere minderjarige kinderen betrokken. In 2019 zijn voor de pilot vijf personen geselecteerd en ingestroomd. In alle zaken is een systeemgerichte aanpak opgezet, die in 2020 verder uitgevoerd wordt. Een onderzoeker monitort de processen die worden uitgevoerd in het kader van deze pilot en de resultaten die ermee worden geboekt.

Doorontwikkeling Tijdelijk Huisverbod

Het Tijdelijk Huisverbod (THV) is een bestuursrechtelijke maatregel waarbij in geval van huiselijk

geweld de pleger gedurende 10 tot 28 dagen uit huis kan worden geplaatst. Het doel van het THV is tweeledig: het bieden van directe bescherming én het bieden van hulp gericht op duurzame veiligheid voor alle direct betrokkenen. In 2019 is in G4-verband een onderzoek uitgevoerd naar de dalende trend van het aantal THV's. Daarbij is ook onderzocht welke randvoorwaarden vervuld moeten worden om het instrument maximaal te benutten. In 2019 zijn de bevestigingen en verbetermaatregelen met alle betrokken zorg- en veiligheidspartners besproken en voorbereid. In 2020 worden de maatregelen (verder) uitgevoerd.

Programma tegen Seksuele Intimidatie en Seksueel Geweld

In 2019 is het AcVZ op initiatief van de Amsterdamse burgemeester begonnen met het ontwikkelen van een nieuw programma gericht op slachtoffers van seksuele intimidatie en seksueel geweld. Vanaf september 2019 heeft hiervoor de planontwikkeling plaatsgehad en zijn de mogelijke maatregelen uitgedacht. Begin 2020 is het programma gepresenteerd en van start gegaan.

Verskil maken op complexe casuïstiek

AcVZ-loket

Behalve de persoonsgerichte aanpakken, met hun vooraf helder afgebakende doelgroepen, heeft het AcVZ een loketfunctie waar professionals van alle convariantpartners terecht kunnen met complexe, vastgelopen casussen op het snijvlak van veiligheid, zorg en/of sociaal domein. Het AcVZ-loket gaat 'naast de professional staan' en kijkt - samen met hem of haar - wat er nodig is. Het loket geeft advies of schakelt zo nodig experts in.

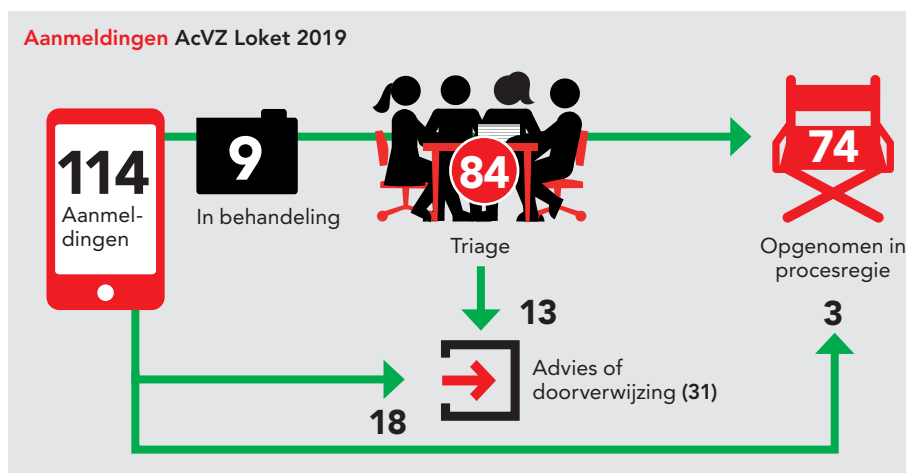
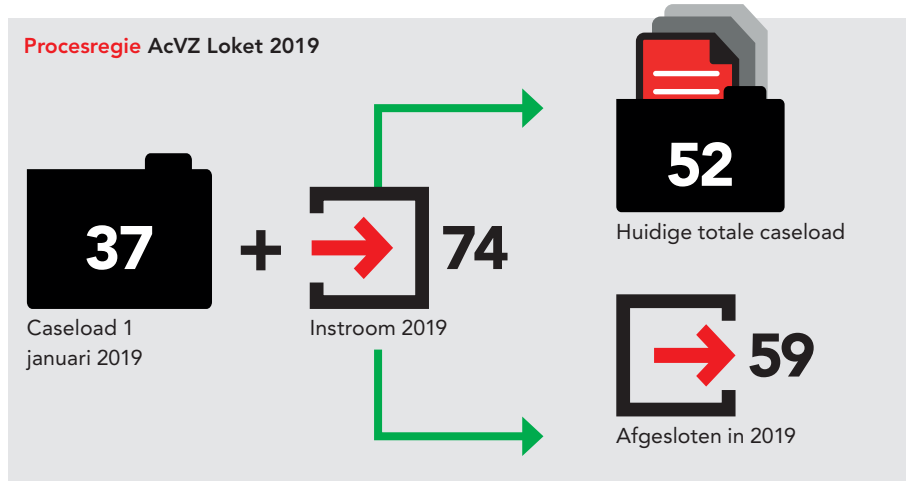
In het merendeel van de aangeelde casussen zet het Loket onafhankelijke procesregisseurs Veiligheid en Zorg in. De procesregisseurs kunnen sturen op een eenduidig beeld, partijen bij elkaar zetten en sturen op het gezamenlijk belang en een (nieuwe) koers bepalen of bijvoorbeeld patronen in inzet of in samenwerking op tafel leggen. Doel van de inzet is om 'beweging' in de casus te creëren.

De procesregisseurs kunnen ook - al dan niet tijdelijk - de regie overnemen als dat gevraagd wordt. Als een bestaande casus al jaren sleept en steeds complexer wordt en vastloopt, kan ook een procesregisseur ingezet worden.

In een klein aantal zaken voert het Loket – op verzoek van betrokken partijen – domein overstijgende regie. Dat kan gaan om coördinatie op de problematiek rond een complex gezin of om coördinatie op een probleem in een bepaald gebied of buurt, bijvoorbeeld in de Wildemanbuurt. Hierin werkt het Loket nauw samen met het stadsdeel (en betrokken partijen) om het instrumentarium van de groepsaankpak te verbreden of te verstevigen. Ook de recente inzet op de drillapgroepen en de negatieve gewelddadige impact daarvan op scholen is een voorbeeld waar het Loket betrokken is bij een nieuw fenomeen.

Het Actiecentrum Veiligheid en Zorg is één van de dertig Zorg- en Veiligheidshuizen in Nederland. Er is afstemming met de andere Zorg- en Veiligheidshuizen als er casussen overgedragen worden, bijvoorbeeld als een persoon

verhuist of uit beeld is geraakt en zich (vermoedelijk) in de regio Amsterdam-Amstelland ophoudt. Daarnaast heeft het AcVZ-loket ook een regionale functie voor professionals van de Amstellandgemeenten.

Beeld van de casuïstiek van het AcVZ-loket

Intimidatie woonomgeving

Een familie waarvan de oudste zoon gelinkt is aan zware criminaliteit is – samen met een jongere broer - erg intimiderend naar hun woonomgeving. Buren durven niet te melden of aangifte te doen en professionals komen uit angst niet meer op locatie. De woning van ouders is beschoten en er is een granaat gegooid en afgegaan. Na deze acties (gericht op de oudste zoon) wordt de zaak aangemeld bij het Lokaal. De familie is – onder strikte voorwaarden en zonder de zoons – door tussenkomst van het Lokaal verhuisd uit de wijk en voorzien van ondersteuning. Dit laatste niet alleen voor de ouders, maar ook van het resterende minderjarige kind. De oudste zoon zit voor lange tijd vast. De tweede zoon verhuist niet mee, er is een regisseur vanuit de Top400 toebedeeld en verblijft elders.

Veilige plek

Een man met een 'straatschuld' wordt bij zijn vriendin met klein kindje thuis opgezocht, met gebruik van wapens. Door het Lokaal wordt voor de jongen een (tijdelijke) veilige plek gezocht en wordt hij begeleid hoe op een goede manier van deze straitschuld af te komen.

'Tikkende tijdbom'

Een meerderjarige jongen die steeds slachtoffer is van afpersing, vertoont ook zelf dadergedrag. Richting andere jongeren en richting zijn familie. Hij heeft een zeer laag IQ en wordt steeds onvoorspelbaarder en een tikkende tijdbom genoemd door betrokken professionals. Samen met veiligheidspartners en de GGD maakt het Lokaal een plan om hem op de juiste plek te laten begeleiden. Na vele incidenten en lang volhouden lukt het. Inmiddels gaat het met kleine stapjes goed met hem en is hij geen gevaar meer voor zijn omgeving.

Kwetsbaar meerderjarig meisje

Kwetsbaar meisje (net meerderjarig op moment van aanmelding) dat regelmatig een weekend of zelfs een week van de radar verdwijnt en onder invloed van drugs in een hotel of huis seks heeft met meerdere mannen (soms vrijwillig en soms onder dwang). Na thuiskomst is er tussen moeder en dochter sprake van huiselijk geweld. Er is in het verleden veel hulpverlening ingezet, moeder stemt niet in met verlengde jeugdzorg en het kader van jeugdzorg is zodoende niet meer aanwezig. Gezien de ernst van de problematiek bekijkt het Loket of er een gedwongen kader ingezet kan worden, dit blijkt niet mogelijk te zijn. Het Loket zet in op duidelijkheid en overzicht gezien de hoeveelheid betrokken partners en zet in op stabilisatie van de situatie, zowel voor het meisje als voor moeder.

Casus in relatie tot een ander Veiligheidshuis

Een meerderjarige man zit in Hilversum in de TopX Aanpak, de man is recent neergeschoten door de politie, omdat hij op straat met een mes om zich heen zwaait. Hij is ontruimd vanwege huurachterstanden. De man is bij opa en oma in Amsterdam-West gesignaleerd. Opa en oma zijn bang voor hem. De man moet een aantal operaties ondergaan (vanwege somatische klachten na het genoemde schietincident) en is voor langere tijd opgenomen in het ziekenhuis. Het Loket zet de betrokken partijen (waaronder gemeente Hilversum en Veiligheidshuis Gooi- en Vechtstreek en het ziekenhuis) bij elkaar om een lange termijnplan in gang te zetten voor de juiste plek voor deze man.

Drillgroepen

In 2019 speelt er een conflict tussen twee drillrapgroepen. Dat conflict uit zich onder meer in een schietpartij op een woning en een gewelddadige ontmoeting in de openbare ruimte. Drillmuziek is dan nog een nieuw fenomeen. Coördinatie is gevraagd: om het fenomeen te duiden en te ontrafelen (ook leren van buitenlandse ervaringen), casuïstiek goed te beleggen, slim verbinden van opsporing, vervolging en bestuurlijk instrumentarium, inzetten van conflictbemiddeling en naast de ingestelde groepsaanpakken te onderzoeken wat er meer nodig is. Samen met het Openbaar Ministerie, politie, stadsdelen, Openbare Orde en Veiligheid (OOV) en Onderwijs Jeugd en Zorg (OJZ) wordt een 'backbone' van professionals vormgegeven. Het AcVZ-Loket voert procesregie over het geheel. De ervaring met deze eerste casussen heeft bijgedragen aan beter inzicht in de context en de werkende mechanismen van deze drillrapgroepen. Expertise en een handelingskader worden gebundeld en gemaakt voor de hele stad, ook voor toekomstige casuïstiek rond gewelddadige drillrap. Daarbij is de lijn: muziek maken mag, crimineel gedrag heeft consequenties.

2019 in cijfers

In 2019 heeft het AcVZ-loket in totaal 114 aanmeldingen ontvangen. Bij 31 aanmeldingen heeft het Loket advies gegeven of doorverwezen. Bij 74 casussen is een procesregisseur gekoppeld aan de inbrenger. Negen aanmeldingen zijn nog in behandeling (peildatum 1 januari 2020). Ook zijn er 170 informatieverzoeken beantwoord.

Treiteraankpak

De Treiteraankpak bestaat sinds 2013 en heeft als doel extreme overlast en intimidatie in de woonomgeving tegen te gaan. Het gaat dan niet om 'gewone' burenruzies, maar om langdurige, ernstige overlast. Daarbij is sprake van 'eenduidig' slachtofferchap, gericht tegen een of meerdere specifieke personen of huishoudens. Het doel van de aanpak is om de treitersituatie te beëindigen en te voorkomen dat het slachtoffer zich genoodzaakt voelt om te verhuizen. De bescherming van het slachtoffer staat voorop. In de Treiteraankpak werkt de gemeente Amsterdam samen met GGD, politie, Openbaar Ministerie, corporaties en zorgpartners.

De Treiteraankpak is sinds 2016 ondergebracht bij het AcVZ. Binnen de Treiteraankpak werken de partners samen op basis van het in 2017 hernieuwde samenwerkingsmodel 2.0. Hierin zijn de afspraken vastgelegd hoe de stadsdelen, het AcVZ en de betrokken partners gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het oplossen van treitersituaties.

De regie voor de afzonderlijke treiterzaken ligt bij de stadsdelen. Het AcVZ faciliteert en ondersteunt hierin, onder andere door het leveren van kennis en expertise, het signaleren van systeemfouten en, indien nodig, het benutten van de korte lijnen met de burgemeester en andere bestuurders. Overstijgende treiterzaken worden voor besluitvorming aan het Directeurenoverleg en de Stuurgroep Veiligheid en Zorg voorgelegd. De treiterregisseurs en informatiemakelaars nemen deel aan de vakontwikkeling die door het AcVZ geboden wordt.

De spil in het onderzoeken en oplossen van treitersituaties zijn de informatiemakelaars en treiterregisseurs; tussen hen bestaat een nauwe wisselwerking. De treiterregisseurs van

het stadsdeel voeren regie over treiterzaken. De informatie-makelaars, die verbonden zijn aan de Meldpunten Zorg- en Woonoverlast van de stadsdelen, onderzoeken en duiden de signalen en meldingen van treitersituaties. Bij het oplossen van de treitercasussen zijn naast de GGD en politie, de woningcorporaties belangrijke partners, omdat zij als verhuurder het huurrecht kunnen toepassen als treiteraars in een huurwoning hun gedrag niet aanpassen. Dit vormt een belangrijke stok achter de deur.

2019 in cijfers

De cijfers over 2019 zijn vergelijkbaar met die van 2018. In 2019 zijn er 64 nieuwe signalen binnengekomen. Het aantal zaken dat is afgesloten als 'geen treiterzaak' (55) ligt hoger dan in 2018 maar op een vergelijkbaar niveau als in de jaren daarvoor. De zaken in onderzoek (26) en de daadwerkelijke treiterzaken (68) zijn in vergelijking met 2018 redelijk stabiel gebleven. Van de in 2019 afgesloten treiterzaken (24) is 92% positief afgesloten, door het gedrag van de treiteraar aan te passen of door de treiteraar vrijwillig of gedwongen te laten verhuizen.

Stand van zaken Treiteraanpak (op de verschillende peildata)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aantal nieuwe signalen	151	58	100	130	75	70	64
Zaken in onderzoek	27	15	29	52	27	37	26
Behandelde treiterzaken	33	38	53	75	64	59	68
Lopend ¹	23	18	38	33	39	43	44
Afgesloten	10	20	15	42	25	16	24
Geen Treiterzaak	100	59	50	73	64	30	55

¹ Lopende treiterzaken zijn zaken die in regie zijn en zaken in monitorstand

Voorbeeldcasus Treiteraankpak

Begin 2019 slaat een vermeend treiteraar zijn buurman met een zwaar voorwerp. Na deze melding bij het Meldpunt Zorg en Woonoverlast gaat de Treiteraankpak van start. Onderzoek leert vervolgens dat de casus naast het geweldsincident bestaat uit:

- Veroorzaken van geluidsoverlast op willekeurige tijdstippen (kloppen op de muren);
- Het betreden van het erf van de buurvrouw;
- Het in de gaten houden van de omgeving door de plaatsing van verschillende camera's;
- Intimideren van de woonomgeving door gedrag/houding (bv. claimen parkeerplek).

De inzet en betrokkenheid van de partners, te weten GGD, de corporatie, politie, OM, bewoners, het betreffende stadsdeel en de coördinatie vanuit het Actiecentrum Veiligheid en Zorg in deze casus is groot geweest. Het is een complexe casus waarbij de vermeende treiteraar in een koopwoning woont, terwijl omwonenden een woning huren. Met de kans op herhaling is er een veiligheidsrisico. De directe burens van beide kanten zijn angstig, omdat de treiteraar nogmaals fysiek kan worden. Om die reden worden deze beide burens, maar ook andere burens (in totaal negen) in de straat voorzien van een noodknop door de Treiteraankpak, het aware-kastje van de politie. Politie surveilleert intensiever in de straat en een zogenoemde 'Aandacht vestiging op Locatie' wordt aangemaakt (bij melding bij de politie is er meer informatie bekend). Dit alles om de veiligheid beter te kunnen borgen en herhaling te voorkomen.

Meerdere interventies worden ingezet door de Treiteraankpak en haar partners; geluidsmetingen om de geluidsoverlast te meten, buurtonderzoek om een beter beeld te krijgen van de woonomgeving, hoor- en wederhoorgesprekken en bewoners-bijeenkomsten. Ook de corporatie die de huurwoningen bezit aan de overkant is actief betrokken bij het inzetten van de interventies. Samen met het OM wordt de zitting van het genoemde geweldsincident voorbereid. Op de strafzitting schetst de Officier van Justitie de brede context van de treitersituatie in de woonomgeving. Buren zijn bovendien verenigd en laten zich vertegenwoordigen door een advocaat en spannen een civiele procedure aan tegen de vermeende treiteraar aan.

Deze procedure slaagt, de rechter bevraagt naast de advocaat van de buren ook de treiterregisseur. De uitkomst laat zich samenvatten door:

- Treiteraar mag alleen via een bepaalde route zijn woning betreden om contact tegen te gaan tussen treiteraar en slachtoffers;
- Dwangsommen bij herhaling van bovengenoemde punten.

De Treiteraankpak is in contact gebleven met de treiteraar en zijn advocaat. De uitkomst van de civiele rechtszaak, het dossier en de sfeer in de straat heeft in gesprekken geleid tot een vrijwillige verkoop door de treiteraar van zijn woning.

Personeel en financiën

Personeel AcVZ (meetdatum 26-2-2020)

Openbare Orde en Veiligheid	48
Werk Participatie en Inkomen	11
Gedetacheerd vanuit andere gemeentelijke directies of stadsdelen	7
Verbindingsfunctionarissen stadsdelen	11
Gedetacheerd vanuit Openbaar Ministerie	5
Gedetacheerd vanuit JBRA	1
Gedetacheerd vanuit Spirit	1
Gedetacheerd vanuit Politie	1
Externe inhuur (uitzendkracht en zzp)	10
Stagiaire	1
Totaal	96

Daarnaast zijn er circa 125 regisseurs verbonden aan het AcVZ. Zij zijn in dienst van de gemeente Amsterdam of van een van de netwerkpartners van het AcVZ.

Financiën

Ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV)	€ 700.000
Onderwijs Jeugd en Zorg (OJZ)	€ 710.000
Openbare Orde en Veiligheid (OOV)	€ 660.000
Extra middelen OOV tbv casusregisseurs	€ 700.000
Totaal	€ 2.770.000

Naast deze financieringsstromen beschikt het AcVZ over programmagelden vanuit de Amsterdamse gemeentebegroting die in totaal optellen tot circa € 10 miljoen.

Colofon

Omslagfoto Nicolas Ladino Silva

Redactie Merel Baracs

Vormgeving en opmaak Tom van Veenhuijzen

Amsterdam augustus 2020

